

Publiczne wsparcie sektora pozarządowego i współpraca z administracją publiczną w Polsce

Praca dyplomowa

Program Lanea Kirklanda
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej Lublin
30.5.2007

Eduard Marček

Treść prezentacji

1. Społeczeństwo obywatelskie
2. Stosunki między sektorami – publicznym i non-profit
3. Publiczne wsparcie sektora pozarządowego w Polsce
4. Współpraca administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w PL
5. Doświadczenia z współpracy OP z administracją publiczną w Polsce

Społeczeństwo obywatelskie

- ➔ nie państwowa a niekomercyjna sfera
- ➔ przestrzeń między państwem i rynkiem
- ➔ pole organizowania i zastosowywania interesów prywatnych
- ➔ wolne decydowanie
- ➔ często nastawione na bógostan społeczny

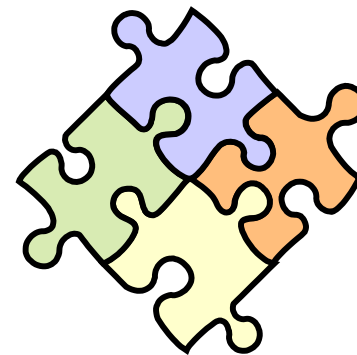
Sektor obywatelski - instytucjonalizowany wyraz życia społeczeństwa obywatelskiego (Potůček, 1997)

- ➔ (Ondrušek, Woleková, Zelenáková, Miková, 2000): zaspokajanie, bronienie albo przeprowadzenie interesów ekonomicznych, politycznych, socjalnych, kulturalnych i innych lub potrzeb częściowo grupowych za pośrednictwem niezyskowych aktywności prywatnych
- ➔ (Bůtora, 1998): grupy sąsiadskie, interesów, zawodowe, organizacje dostarczające usługi, występujące w obronę określonych zasad lub praw grup ludzi, grupy koscielnego i sekularnego charakteru

Cechy organizacji społeczeństwa obywatelskiego

H. K. Anheier, L. M. Salamon (2003):

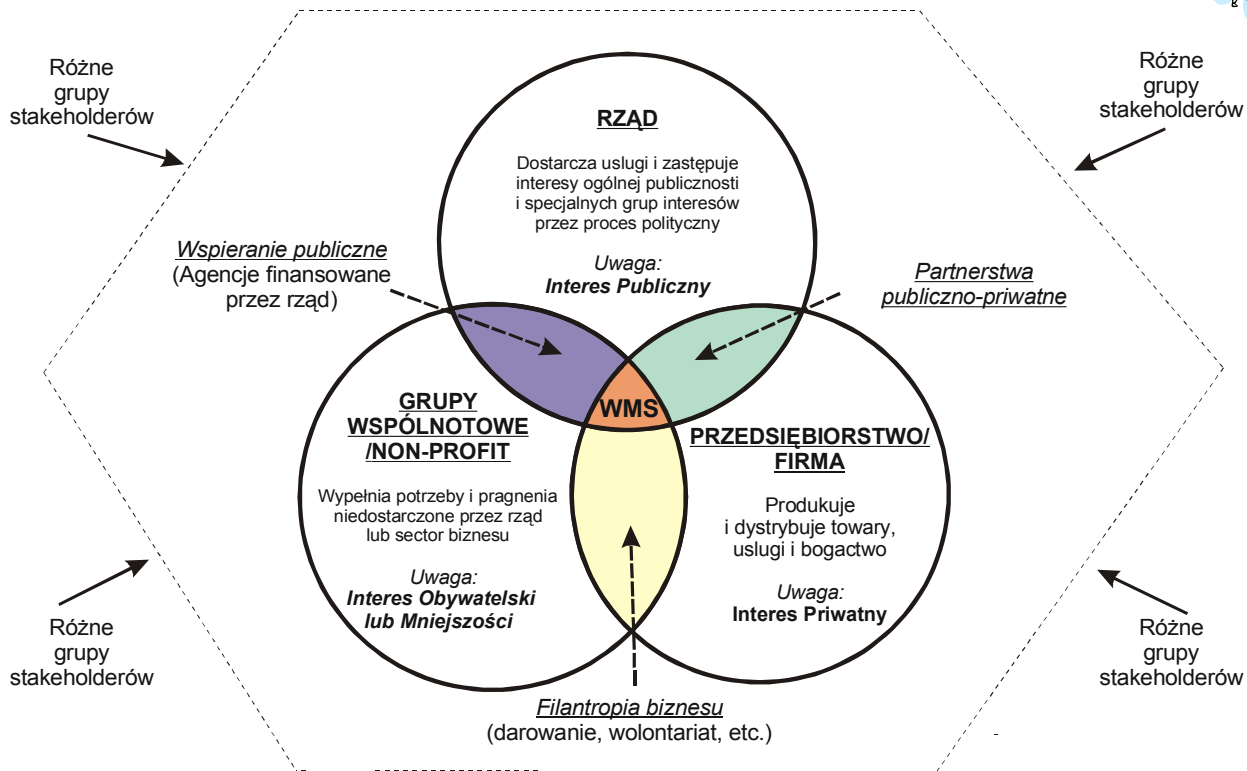
- ➔ **postać instytucjonalna** (struktura formalna)
- ➔ **prywatne**
- ➔ **charakter nonprofit**
- ➔ **samorządowe**
- ➔ **wolontarystyczne**

Ondrušek (1999):

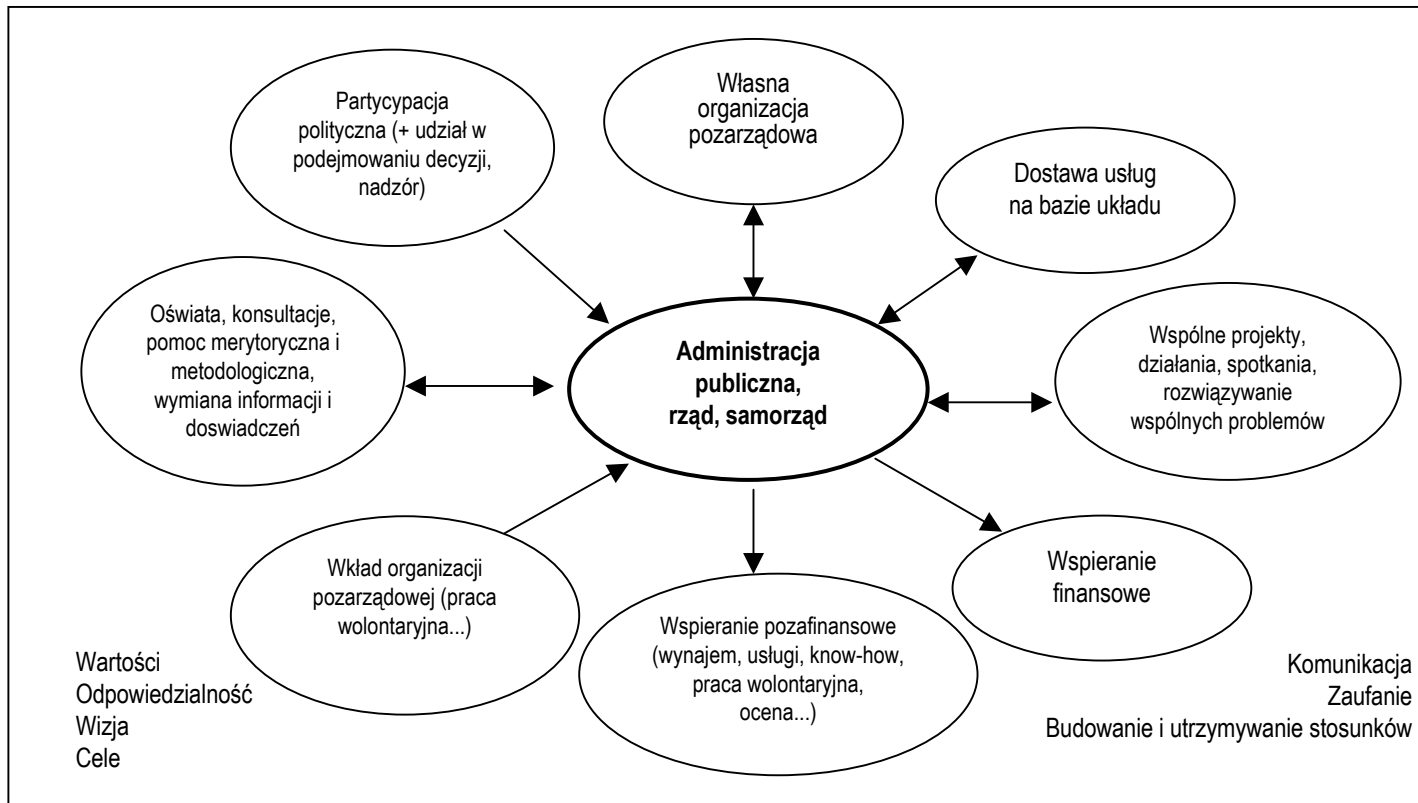
- ➔ **nie są religijne**
 - ➔ **nie są polityczne**
-
- ➔ **sektor obywatelski, trzeci sektor, sektor pozarządowy, nonprofit, wolontarystyczny, sektor użyteczności publicznej**
 - ➔ **organizacje pozarządowe, niepaństwowe, charytatywne (humanitarne, filantropijne, dobroczynne), grupy samopomocy, kluby...**

Współpraca międzysektorowa

Źródło: PDCS według nieznanego źródła

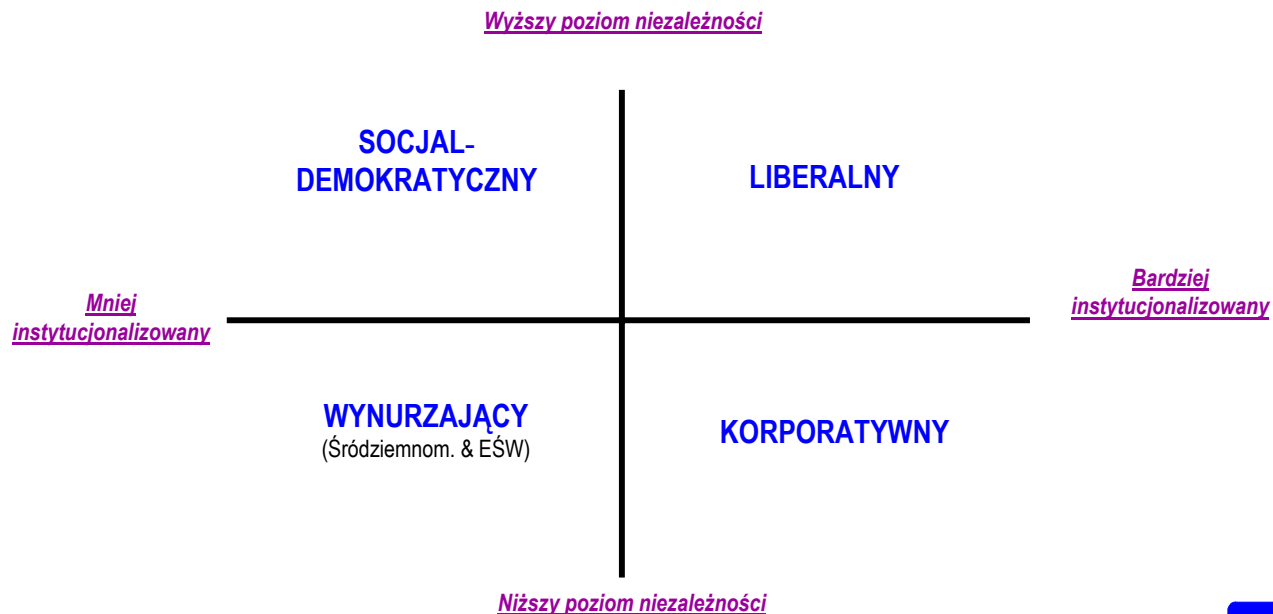
Stosunki organizacja pozarządowa vs. administracja publiczna

Ułożenie stosunków między sektorem publicznym i pozarządowym

1. **Model socjaldemokratyczny (nordycki)** – kraje skandynawskie
2. **Model korporatywny (kontynentalny)** – Niemcy, Austria, Belgia, Holandia, Francja, Węgry
3. **Model liberalny (Anglosaski)** – Wielka Britania, Irlandia, Stany Zjednoczone
4. **Model śródziemnomorski (wynurzający)** – Włochy, Hiszpania, Portugalia, Grecja, Balkan

Źródło: Bullain, N.: *Legal aspects of cooperation between sectors in Europe*. ECNL, Budapest, 2004.

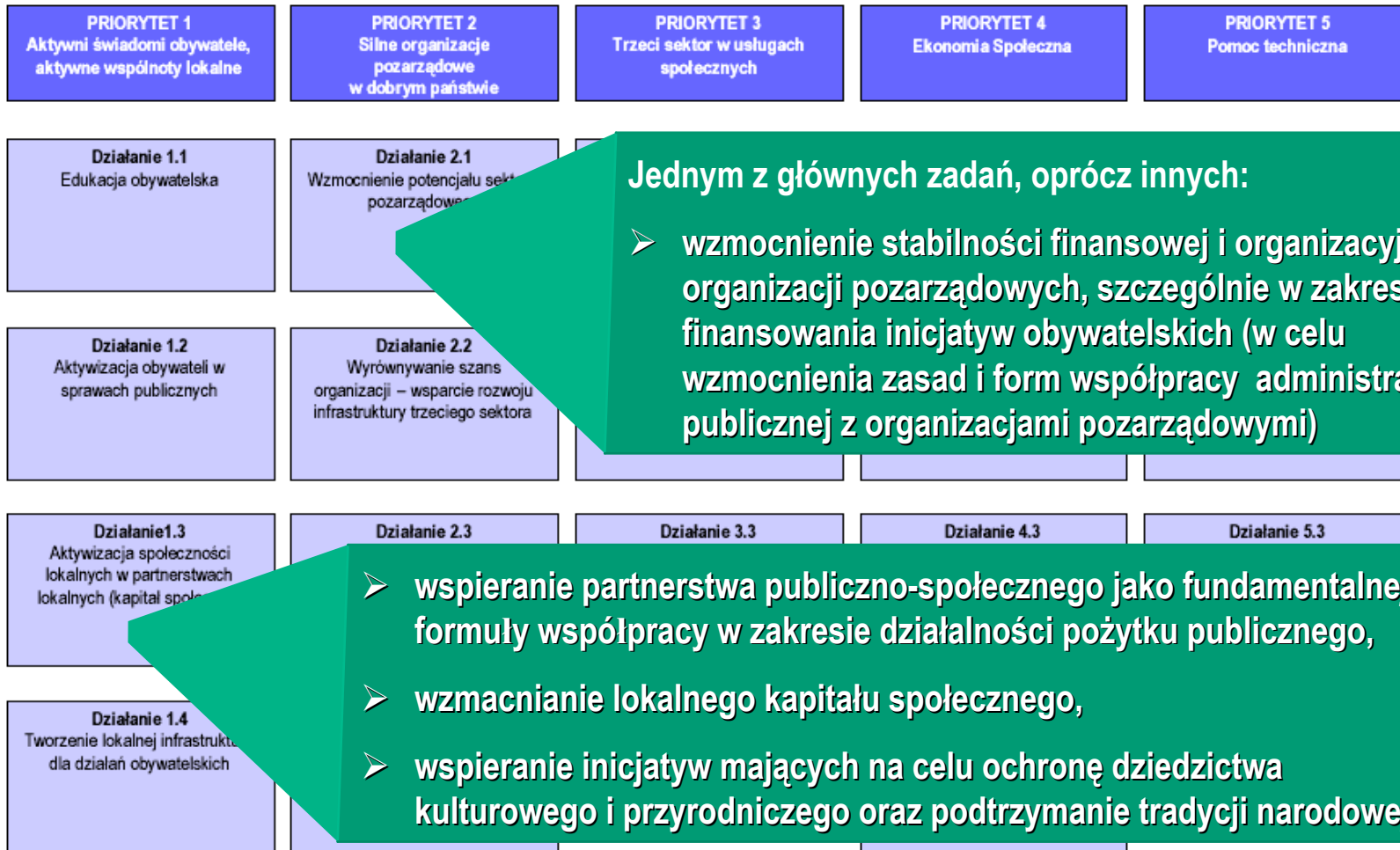
Wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce

➔ Program Operacyjny Społeczeństwo Obywatelskie (NPR na lata 2007-2013)

1. Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013
2. Strategia Integracji Społecznej dla Polski
3. Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej 2004-2006
4. Program Integracji Społecznej
5. Rządowy Program – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

PROGRAM OPERACYJNY SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

Rządowy Program – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

➔ Wspieranie:

- ➔ indywidualnych działań inicjowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie realizacji zadań publicznych
 - ➔ wspólnych inicjatyw obywatelskich w ramach partnerstwa publiczno-społecznego,
 - ➔ wspólnych działań podejmowanych w ramach partnerstw wewnątrz sektora pozarządowego
 - ➔ promocji dobrych praktyk, modelowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania zasady pomocniczości, standardów współpracy, kształtowania demokratycznego ładu społecznego
-
- ➔ Organizacje pozarządowe oraz kościelne osoby prawne, jednostki działające w sferze zadań publicznych
 - ➔ Otwarty konkurs ofert
 - ➔ Co rocznie kołem 30 mln. zł

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

- ➔ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- ➔ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. Przepisy wprowadzające UDPPiW
- ➔ **Kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności OP**
- ➔ **Definicja działalności pożytku publicznego - działalność użyteczna społecznie prowadzona w określonej sferze zadań publicznych, przez organizacje pozarządowe i inne podmioty**
- ➔ **Sfera 24 zadań publicznych** - np. pomoc społeczna, ochrona i promocja zdrowia, nauka, edukacja, kultura, sztuka, ekologia, bezpieczeństwo publiczne, ratownictwo, pomoc ofiarom katastrof, ochrona praw konsumentów itp.)
- ➔ **Nie działalność gospodarcza, może być prowadzona nieodpłatnie lub odpłatnie**
- ➔ Nadzór: **Minister pracy i polityki społecznej, Departament pożytku publicznego**
- ➔ Ciało opiniodawczo-doradcze: **Rada działalności pożytku publicznego**

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Status organizacji pożytku publicznego

- ➔ **działalność na rzecz ogółu społeczności lub określonej grupy wyodrębnionej ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną.**
- ➔ **działalność statutowa: realizacja zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy, przejrzystość działalności merytorycznej i finansowej, wewnętrzna kontrola i sprawozdawczość**

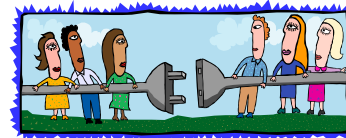
Obowiązki OPP

- ➔ DPP wyłączna działalność statutowa organizacji,
- ➔ jedynie pomocnicza działalność gospodarcza
- ➔ cały dochód przeznaczać na DPP
- ➔ statutowy kolejalny organ nadzoru i kontroli,
- ➔ nie łączenie przez osoby funkcji w organie nadzoru i kontroli z funkcją w zarządzie;
- ➔ osoby w organach OPP jedynie niekarane z winy umyślnej,
- ➔ nie wypłacać zwrotu uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenia w wysokości wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw
- ➔ kolejne określenia
- ➔ ogłoszenie rocznego merytorycznego sprawozdania z działalności, jakoś i sprawozdanie finansowe

Przywileje OPP

- ➔ zwolnienie od podatków i opłat (dochodowego od osób prawnych; od nieruchomości; od czynności cywilnoprawnych; opłaty skarbowej oraz opłat sądowych).
- ➔ prawo użytkowania nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.
- ➔ nieodpłatne informowanie o działalności w publicznej radiofonii i telewizji
- ➔ przekazanie 1% podatku
- ➔ biórcy publicznej na rzecz OPP mogą brać udział małoletni wolontariusze poniżej 16 lat

Współpraca międzysektorowa i jej formy w Polsce

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

- ➔ podstawy prawne do systematycznej współpracy organów administracji publicznej z OP
- ➔ organy jednostek samorządu terytorialnego (gminy, powiatu i województwa) a OP oraz inne podmioty
- ➔ obowiązek współpracy administracji publicznej z OP w sferze zadań publicznych - nie tylko OPP, ale wszystkich OP i innych podmiotów, prowadzących działalność pożytku publicznego

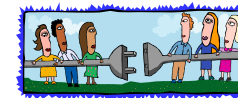
Współpraca pozafinansowa

1. **wzajemne informowanie się** o planowanych kierunkach działalności
2. **konsultowanie projektów aktów prawnych** w dziedzinach dotyczących działalności statutowej PP
 - ➔ **Roczny program współpracy**
3. **tworzenie wspólnych zespołów** doradczych i inicjatywnych

Zlecanie zadań

1. wspierania wraz z **udzieleniem dotacji na częściowe dofinansowanie** jego realizacji,
2. powierzania wykonywania zadania publicznego wraz z **udzieleniem dotacji na pełne sfinansowanie**.

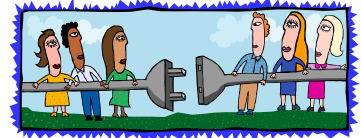
-
- ➔ **Zasady współpracy:**
pomocniczość, suwerenność stron, partnerstwo, efektywność, uczciwa konkurencja, jawność
-

Opinie radnych o dobrych i złych skutkach wprowadzenia UDPPiW

	korzyści wskazywane przez radnych	problemy wskazywane przez radnych	problemy wynikające z analizy wypowiedzi
<p>programy współpracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dowartościowują OP; ▪ dyscyplinują urzędników w relacjach z OP; ▪ otwierają nowe możliwości współpracy; ▪ sprzyjają rozwojowi lokalnemu; ▪ sprzyjają nawiązywaniu partnerskich stosunków między samorządem a organizacjami; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększają biurokrację; ▪ mają czysto życzeniowy charakter; ▪ są niemożliwe do powiązania z innymi dokumentami – np. budżetem; ▪ jednoroczność uniemożliwia skuteczne planowanie działań; ▪ w przypadku małych samorządów uchwalanie programów współpracy jest czynnością czysto rytualną; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ minimalne zainteresowanie tworzeniem i funkcjonowaniem rocznych programów wsp.; ▪ przyjmowanie programów pro forma bez odniesienia do budżetu, zadań samorządu etc. ▪ brak zaangażowania w konsultacje dotyczące programów współpracy;
<p>zapisy dotyczące zlecenia zadań OP</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ konkursy ograniczają uznaniowość decyzji o finansowaniu działalności; ▪ dyscyplinują urzędników w relacjach z OP; ▪ otwierają nowe możliwości współpracy; ▪ sprzyjają rozwojowi lokalnemu; ▪ sprzyjają nawiązywaniu partnerskich stosunków; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ procedury konkursowe zagrażają organizacjom małym/lokalnym, sprzyjają dużym organizacjom o zbiegu powiatowym/wojewódzkim; ▪ procedury konkursowe są niedostosowane do potrzeb organizacji, które chcą wystąpić z własnymi inicjatywami; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nadmierne skupienie w na organizacjach jednego typu – sportowych lub tych z którymi samorząd pracuje od dawna (np. straż pożarna, TPD, ZHP); ▪ brak zainteresowania inicjatywami własnymi organizacji pozarządowych;

Podsumowanie

- ⇒ **Kompleksowy system rozwoju społeczeństwa obywatelskiego**
 - ⇒ **Główna Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie**
 - ⇒ **stosunki między samorządem i OP oraz ich współpracę międzysektorową**
 - ⇒ **Najczęstsza forma współpracy: uzgadnienie wzajemnych przedsięwzięć (57%), wymiana informacji (55%) oraz finansowanie działań OP (52%)**
 - ⇒ **Rzadziej: powoływanie wspólnych zespołów i konsultowanie projektów aktów prawnych**
 - ⇒ **Większość samorządów przekazuje środki finansowe OP > częściej gminy miejskie**
 - ⇒ **Gminy wiejskie uchwały program znacznie rzadziej niż miasta**
 - ⇒ **Większość jednostek samorządu terytorialnego współpracuje z OP - 91,3% jednostek**
-

Dziękuję za uwagę!

Eduard Marček

PANET
Dlhá ul. 24
SK-851 10 Bratislava

mobil: +421-905-477468
e-mail: eduard@panet.sk
web: www.panet.sk
www.partnerstva.sk

PANET je partnerom PDCS.

